

# Verksamhetsrapport

---

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete med  
extra anpassningar vid Nydalaskolan  
i Malmö kommun

## Innehåll

---

Inledning

Bakgrundsuppgifter om Nydalaskolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

## Inledning

---

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.<sup>1</sup>

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.<sup>2</sup>

Stöd för arbetet med extra anpassningar återfinns förutom i skollagen främst i Skolverkets *Allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*.<sup>3</sup>

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolans arbete med extra anpassningar under hösten 2015 och våren 2016 med stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Granskningen vid Nydalaskolan i Malmö kommun ingår i detta projekt.

---

<sup>1</sup> Skollagen (2010:800) 1 kap. 4 §

<sup>2</sup> Skollagen (2010:800) 3 kap. 5a §

<sup>3</sup> SKOLFS 2014:40

Nydalaskolan besöktes den 4-8 april 2016. Ansvarig inspektör från Skolinspektionen har varit utredare Stina Linder. Från SPSM har rådgivaren Anna Sjölander deltagit. I denna rapport redovisas iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av skolans arbete med extra anpassningar genomförs i ytterligare 14 kommunala skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

## Bakgrundsuppgifter om Nydalaskolan

---

Nydalaskolan är belägen i stadsdelen Fosie i Malmö kommun. Vid tidpunkten för granskningen har skolan cirka 435 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer.

Elevhälsan vid skolan består av skolsköterska, kurator och specialpedagog. På skolan arbetar även en speciallärare som har ansvar för skolans matematikutveckling samt skolutveckling där fokus ligger mer på grupp- och organisationsnivå. Denna tjänst är nyligen införd på skolan.

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) gick det 13,2 elever per heltidsanställd lärare under läsåret 2014/25, detta kan jämföras med rikets snitt på 12,1 och Malmö kommuns 11,5. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är samma läsår 93,5 procent vid Nydalaskolan, vilket kan jämföras med 86,4 procent i Malmö kommun och 85,7 procent i riket som helhet.

I årskurs 4 finns det tre klasser, varav en klass med 18 elever. I den klassen har en lärare ansvaret för undervisningen i matematik och NO, denna lärare är även klassföreståndare/mentor. En annan lärare undervisar i ämnena svenska och engelska, samt en tredje lärare i svenska och SO. Utöver dessa tre lärare sker undervisningen av lärare som undervisar endast i ett ämne i klassen.

De två elever som Skolinspektionen följt i denna granskning går i årskurs 4. Eleverna kallas i denna rapport för "Nils" och "Marc", dessa namn är fiktiva och används för att underlätta läsningen. Skolinspektionen har inför granskningsbesöket begärt att få ta del av den dokumentation som finns kring eleverna i form av skriftliga individuella utvecklingsplaner (IUP), eventuella utredningar inför beslut om särskilt stöd, dokumentation av extra anpassningar kring eleven, samt annan beskrivning av skolans arbete för att identifiera elever som kan vara i behov av extra anpassningar.

Inför granskningen har skolan skickat in elevernas IUP för skolåren 1-4. Utöver det har Skolinspektionen tagit del av åtgärdsprogram från tidigare årskurser för bägge eleverna. Dessa åtgärdsprogram är idag avslutade och elevernas stöd består idag av extra anpassningar. Skolan använder sig av en checklista med förslag på extra anpassningar, som bilaga till elevernas IUP, även denna checklista har skolan delgett Skolinspektionen.

Skolinspektionen har även tagit del av skolans flödesschema för hur personalen på skolan rekommenderas arbeta när en elev riskerar att inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen. Skolan har även tagit fram en allmän checklista, utöver den checklista som ges som bilaga i elevernas IUP. I den beskrivs och ges förslag på vilka stödåtgärder som kan ges på tre nivåer; stöd i den ordinarie verksamheten, exempel på extra anpassningar i den ordinarie verksamheten, samt vilka åtgärder som kan ges som särskilt stöd.

Skolan har även beskrivit sitt arbete för att kartlägga elevernas kunskaper i matematik. Denna kartläggning genomförs två gånger per läsår i alla årskurser. Elevernas resultat tydliggörs i en matris som både elever och lärare har tillgång till. Som komplement till de tester som genomförs i matematik görs en elevenkät där eleverna får beskriva sin egen uppfattning av sina matematik kunskaper. På klassnivå sammanställs även en målöversikt, en matris där elevernas måluppfyllelse i alla ämnen tydliggörs. Skolinspektionen har tagit del av dessa matriser.

## Resultat

### 1 Genomför skolan extra anpassningar för eleven och görs de extra anpassningarna i ett tidigt skede?

Här granskas om lärare och annan skolpersonal har och har haft ett ändamåls enligt arbete kring eleven för att tidigt identifiera elevens behov av extra anpassningar. Dessutom granskas om extra anpassningar skyndsamt satts in, att de dokumenteras samt om dessa följs upp för att säkerställa att de har avsedd effekt och annars korrigeras.

#### 1.1 Har lärare och annan skolpersonal nu och tidigare ett ändamålsenligt arbete kring eleven för att tidigt uppmärksamma och identifiera elevens behov av extra anpassningar?

Skolinspektionen har genomfört intervju med lärare som undervisar i årskurs 1-3 för att ta reda på hur Nydalaskolan arbetar för att tidigt uppmärksamma de elever som kan vara i behov av extra anpassningar. I intervjun framkom att skolan har överlämnandekonferenser från förskola och förskoleklass där alla

elever diskuteras. Det framkommer vidare att alla elever kartläggs i matematik, från förskoleklass upp till åk 6. På skolan är arbetet igång för att få en kartläggning i svenska som är lika tydlig som den i matematik, men det är inget som finns just nu tillägger lärarna. Lärarna uppger att de idag använder sig av andra metoder för screening i svenska, metoder som lärarna i svenska själva väljer i de klasser de undervisar i.

Det genomfördes även intervjuer med lärare som undervisar i årskurs 4. I de intervjuerna framkom att skolan har en överlämnandekonferens mellan årskurs 3 och 4. Denna konferens är till för att lärarna ska informeras och ges möjlighet att samtala om de elever som inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen. Detta bekräftas även i intervjun med lärarna som undervisar åk 1–3 samt i intervjun med rektorn.

I intervjun med lärare som undervisar årskurs 4 framkommer vidare att skolan har en "läspedagog" på skolan. Denna läspedagog arbetar främst i lägre årskurser för de elever som inte utvecklar sin läsning i relation till kunskapsmålen. Detta bekräftas av rektorn vid intervju, som tillägger att läspedagogens arbete med läsinläring sker systematiskt och att det påbörjas redan i förskoleklass.

Lärare som undervisar i årskurs 4 uppger att de tre lärare som är mentorer i årskurs 4, och som undervisar i alla tre klasser i samma årskurs, träffas varje vecka. På dessa arbetslagsmöten finns det tid att diskutera elevärenden och det finns möjlighet att bjuda in andra undervisande lärare. Lärarna berättar även att de har ett samarbete med lärare som undervisar årskurs 1–3. Skolan delas in i tvärgrupper efter årskurser 6–3, 5–2 och 4–1, delvis för att lärarna ska lära känna de elever som de ska ta över i åk 4. Lärarna uppger att de på så vis skapar sig en egen bild av eleverna, samt att de har kontinuerlig kontakt med lärarna som undervisar lägre årskurser.

I intervjun med elevhälsan framkommer att skolan nyligen har genomgått en omorganisation och att det till viss del förändrat deras arbetssätt. Elevhälsan uppger att de upplever att de hade större kontroll innan omorganisationen på vilka elever som kan vara i behov av extra anpassningar. I intervjun framkommer att detta till stor del beror på att det idag endast arbetar en specialpedagog i elevhälsan, mot tidigare tre stycken. Av rektorn framkommer att skolan står inför en rekrytering av speciallärare/pedagog samt ytterligare en kurator. Elevhälsan uppger vidare i intervjun att alla funktioner i elevhälsan inte arbetar med att utreda elevers behov av extra anpassningar. Det är framförallt specialpedagogen och den övergripande specialläraren på skolan som deltar i det arbetet, som inte ingår i skolans elevhälsa.

Rektorn uppger i intervju att skolans omorganisation gällande elevhälsan och valet att ha en övergripande speciallärare som arbetar mer riktat mot skolutveckling ska påverka skolans förebyggande arbete positivt. Ambitionen är att

behovet av särskilt stöd ska minska och att elever ska kunna tillgodogöra sig av extra anpassningar på ett tillräckligt sätt. Rektorn uppger att det pratas mycket om extra anpassningar på skolan och att det främst är den övergripande specialläraren som ansvarar för detta.

#### *Eleven Nils*

Skolinspektionen har följt eleven Nils ett antal lektioner. Nils har gått på Nydalaskolan hela sin skolgång. Under årskurs 3 och 4 har Nils haft extra anpassningar för att utvecklas i riktning mot kunskapskraven. Under årskurs 4 har Nils utveckling mot kunskapskraven gått i positiv riktning. Idag görs bedömningen att Nils når målen i de flesta ämnen, bland annat i svenska och matematik som tidigare var ämnen där det bedömdes behövas insatser. Idag bedöms Nils ligga lågt i förhållande till kunskapskraven i biologi, kemi samt idrott och hälsa.

I intervju med vårdnadshavare framkommer att skolan kallar till utvecklingssamtal varje termin då de ges möjlighet att prata om hur det går i skolan för Nils.

#### *Eleven Marc*

Skolinspektionen har även följt eleven Marc ett antal lektioner. Marc har gått på Nydalaskolan från förskoleklass till årskurs 4. Under årskurs 3 och 4 har Marc haft extra anpassningar som finns dokumenterade i elevens IUP. Marc bedöms behöva insatser för att nå kunskapskraven i ämnena svenska, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap, historia, biologi, kemi och teknik.

Även Marcs vårdnadshavare uppger att skolan kallar till utvecklingssamtal varje termin. Vårdnadshavare uppger vidare att skolan har genomfört utredningar och kartlagt Marcs behov ett flertal gånger under skoltiden.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen** att Nydalaskolan till största delen har ett ändamålsenligt arbete för att tidigt uppmärksamma och identifiera elevernas behov av extra anpassningar. Lärarna samverkar för att identifiera elevernas behov av extra anpassningar och elevernas vårdnadshavare får möjlighet att samverka. Skolan använder metoder/verktyg för att identifiera elevernas kunskapsnivå, kunskapsutveckling och andra svårigheter i skol situationen som kan påverka kunskapsutvecklingen negativt. Det visar sig dock att elevhälsans samlade kompetens inte tas till vara fullt ut i kartläggningen av elevernas behov av extra anpassningar.

## 1.2 Sätter skolan in extra anpassningar skyndsamt?

Lärarna som undervisar i årskurs 1–3 uppger i intervju att de redan från förskoleklass fick vetskap att de elever som deltar i granskningen var i behov av stöd. Under årskurs 1 och 2 hade både Nils och Marc särskilt stöd, något som finns beskrivet i elevernas åtgärdsprogram. Lärarna uppger vidare att den överlämning som finns inför årskurs 1 ger information om vilka elever som kan vara i behov av stöd för att utvecklas i riktning mot kunskapsmålen. Enligt lärarna märker de ganska snabbt i undervisningen vilka elever som är i behov av extra anpassningar. Lärarna uppger även att de har stöd av den allmänna checklista med förslag på extra anpassningar när de ska sätta in stöd.

I intervju med lärarna som undervisar i årskurs 4 så framkommer att lärarna påbörjar arbetet med extra anpassningar redan innan det skrivs ner i elevernas IUP. De berättar vidare att för de elever som deltar i granskningen fanns det redan insatta extra anpassningar när de började årskurs 4 och lärarna tillägger att de har fortsatt med det arbetet.

### *Nils*

Vårdnadshavare uppger i intervju att Nils hade lite svårigheter med talet i början av skolåren, men att det är bättre nu. Vårdnadshavare uppger att det fungerade bra för Nils i skolan, framförallt under årskurs 1-3, när det gäller trivsel och det stöd som skolan gav. Vidare uppger vårdnadshavaren att skolan har satt in stöd när behovet uppdagats.

### *Marc*

I intervju med vårdnadshavare framkommer att skolan satte in stöd till Marc direkt när de upptäckte behovet. Detta påbörjades redan i förskoleklass berättar vårdnadshavaren.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Nydalaskolan sätter in extra anpassningar skyndsamt.** Lärarna påbörjar arbetet med extra anpassningar så snart eleven har identifierats vara i behov av extra anpassningar. Elevernas individuella utvecklingsplan innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling samt en sammanfattning om vilka extra anpassningar som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven.

## 1.3 Följer skolan kontinuerligt upp extra anpassningar för att säkerställa att de har avsedd effekt för eleven och annars korrigeras?

I intervju med de lärare som är mentorer i årskurs 4 framkommer att de kontinuerligt har möten inplanerade där det finns möjlighet att diskutera elevernas utveckling mot kunskapsmålen. Lärarna uppger att de kan göra förändringar i elevernas extra anpassningar i elevernas IUP och att det i och med förändringen går hem ett mail till vårdnadshavare. På utvecklingssamtal samtalas det

kring elevernas kunskapsutveckling och deras behov av extra anpassningar, samt att lärarna ibland kan kalla till extra möten med vårdnadshavare. Som stöd för att ta reda på elevernas kunskapsutveckling finns det en tydlig struktur för matematiken där man ser på resultat både summativt och formativt. I andra ämnen är det upp till var lärare att testa eleverna regelbundet, något som också görs, uppger lärarna i intervju.

De lärare som inte är mentorer, men som undervisar i årskurs 4, uppger att de tar del av elevers behov av extra anpassningar via elevernas IUP och skolans lärplattform. Lärarna uppger att de där kan få information om något har förändrats kring eleverna. Däremot så framkommer det i intervjun att lärarna som inte är mentorer upplever att de aldrig deltar på möten där alla undervisande lärare deltar för att prata om elevers behov och hur det fungerar på gruppnivå. De tillägger dock att det finns klassvisa målsamtal varje termin där det diskuteras hur elever ligger till i förhållande till kunskapskraven, till dessa möten är alla inbjudna.

#### Nils

Vårdnadshavare uppger att de upplever att Nils hängde med bra i skolan under de första åren, men att Nils backat lite i utvecklingen nu. Vårdnadshavare tillägger dock att familjen har förtroende för skolan och det stöd som Nils får, även om de upplever att Nils utveckling går lite långsamt.

#### Marc

I intervjun med vårdnadshavare framkommer att Marc under sina år i skolan erhållit olika sorters stöd. Vårdnadshavaren berättar att vid det senaste utvecklingssamtalet fick familjen se att Marc har förbättrat sig i några ämnen. Dock säger vårdnadshavaren att det är svårt att veta om Marc egentligen skulle behöva mer stöd för att höja måluppfyllelsen, men tillägger att stödet från skolan känns bra för Marc. *"Det är så mycket, det är i no, so, sv, eng, ma"* säger vårdnadshavaren.

Lärarna som undervisar i årskurs 4 uppger i intervju att de inte riktigt vet hur de ska korrigera Marcs extra anpassningar så att de leder till högre måluppfyllelse. De upplever till exempel att de alternativt skolan har att erbjuda som särskilt stöd inte känns helt relevanta för att Marcs måluppfyllelse ska öka. I samband med det vill Skolinspektionen påtala att om en elev inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen ska stödet intensifieras och ytterligare anpassas efter elevens behov.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Nydalaskolan till den största delen kontinuerligt följer upp extra anpassningar för att säkerställa att de har avsedd effekt för eleven och annars korrigeras. Skolan använder sig av metoder/verktyg för att identifiera effekten av extra anpassningar. Lärarna ges**

möjlighet att diskutera elevens utveckling mot kunskapsmålen och för att följa upp insatta extra anpassningar. Skolan har även rutiner för att involvera eleven och elevens vårdnadshavare i uppföljningen. Dock korrigerar lärarna inte alltid elevens extra anpassningar när behov finns.

## 2 Görs en tillräcklig analys av elevens förutsättningar och behov för att kunna ge eleven relevanta extra anpassningar?

Här granskas om skolans bild av elevens behov avviker väsentligt från det konstaterande av elevens behov som SPSM tillsammans med Skolinspektionen gör. Granskningen ska utreda om läraren har en tydlig bild av elevens behov.

Skolans rektor uppger i intervju att extra anpassningar kan gagna alla elever då de med fördel kan ges på gruppnivå. Rektorn hänvisar till den checklista som skolan har tagit fram och som ger exempel på extra anpassningar som kan vara till stöd för lärarna. Rektorn uppger att hon upplever att skolans elever har rätt avpassade extra anpassningar och att skolans fokus på resultat är en av de bidragande orsakerna. När det gäller hur väl lärarna gör bedömningen av elevernas behov av extra anpassningar uppger rektorn att det kan bero på hur mycket erfarenhet läraren har. Av rektorn framkommer att lärarna kan få stöd av speciallärarna på skolan, och tillägger att det är något som lärarna med mindre erfarenhet frågar efter oftare. Rektorn uppger att hon tror på det kollegiala och att man kan hitta lösningar tillsammans.

I intervju med den övergripande specialläraren framkommer att hon finns tillhands när en lärare signalerar oro för en elev. *"Vi måste ha fokus på lärmiljön"* uppger specialläraren och berättar att hon kan hjälpa lärare att hitta rätt anpassat material eller hjälpa till att kartlägga elevens behov, framförallt i matematik. Tanken är att lärarna ska ge en undervisning som är bra för alla och att extra anpassningar ska inrymmas i den vanliga undervisningen, uppger specialläraren.

*Nils*

I intervju med lärare som undervisar i årskurs 4 framkommer att Nils har känts osäker och att det ibland har varit svårt att få eleven att jobba, även om det är bättre nu. Lärarna uppger att eleven har behov av att känna delaktighet och att han ska känna sig trygg att uttrycka sig muntligt. Lärarna som undervisar årskurs 1–3 tillägger i intervju att Nils uttalssvårigheter medförde att eleven inte utvecklades i tillräcklig grad mot kunskapsmålen. Enligt lärarna berodde det dels på de missförstånd som talsvårigheterna innebar.

Lärarna som undervisar i årskurs 1-3 uppger vidare i intervjun att Nils lär sig bättre i grupp, att han har behov av tydliga instruktioner, mår bra av att få en sak i taget och att det är viktigt att förklara begrepp och ge exempel. Lärare som undervisar i årskurs 4 delar i stort den bilden av elevens behov, även om en av lärarna säger att Nils presterar bättre vid enskilt arbete.

I intervju med vårdnadshavare framkommer att Nils har svårigheter med uttalet, inte med språkförståelsen, och att det blivit mycket bättre nu. Nils själv berättar i intervju att det var lite svårt att lära sig läsa och skriva i början av skoltiden, men att lärarna hjälpte Nils med extra träning. Nils berättar att ord och begrepp kan vara svårt, och tillägger att det är därför biologi och kemi är svårt nu. I intervju med Nils framkommer även att muntlig förklaring till svåra ord är att föredra samt att det är bra att få text översatt till det språk som talas hemma.

Vid genomförda lektionsobservationen får Skolinspektionen och SPSM sammantaget bilden att Nils har behov av:

- Stöd för att utveckla tydligare uttal
- Utveckla sin ord- och begreppsförståelse
- Feedback och bekräftelse under arbetets gång

För att Nils ska fortsätta att utvecklas verbalt behöver Nils träna sitt uttal. Observationerna visar att Nils tar plats muntligt och att han upplevs trygg i klassen. För att kunna arbeta självständigt behöver Nils bekräftelse under arbetets gång och även ord och begrepp förklarat för sig. Detta är tydligt under observationer, Nils räcker upp handen och frågar när det är något som upplevs otydligt. I observationerna blir det även synligt att Nils tar till sig av lärarnas instruktioner och förklaringar då skolarbetet alltid fortskrider i rätt riktning.

*Marc*

I intervju med lärare som undervisar i årskurs 4 framkommer att Marc har behov att få muntliga instruktioner, få stöd under arbetets gång och individuellt anpassade uppgifter. Marc arbetar i flera ämnen med nivåanpassat material och behöver korta delmål. Lärarna tillägger att Marc alltid gör sitt bästa och lärarna har även som mål att Marc ska känna sig delaktig och att de vill att Marc ska må bra i skolan.

Lärarna som undervisar i årskurs 1-3 uppger i intervju att Marc behöver tydliga instruktioner, mycket extra tid, konkret material samt lära sig strategier för att kunna ta till sig nytt material. Enligt de lärare som undervisar lägre årskurser har Marc även behov av att ha en vuxen nära, eller en klasskompis nära, som stöd i skolarbetet. De säger vidare att de upplever att Marc lär sig bäst genom kreativa uttryck som exempelvis drama, teater, bild, se på film etc.

Marc berättar själv i intervju att samarbete, gärna arbete två och två, är ett bra sätt att lära sig på. Marc säger även att alla i klassen kan jobba med olika saker ibland och att det finns ämnen som upplevs svåra. Vårdnadshavaren uppger i intervju att Marc får individuellt anpassade uppgifter och behöver extra förklaringar av lärarna. Vårdnadshavaren uppger vidare att Marc behöver stöd för att lära sig strategier.

Vid genomförda lektionsobservationer får Skolinspektionen och SPSM sammantaget bilden att Marc har behov av:

- Behov av förförståelse inför nya moment
- Igångsättning och behov av att förstå vad som förväntas
- Styrning, lotsning och uppmuntran under arbetets gång
- Nivåanpassade uppgifter
- Träna strategier, studieteknik och ges möjlighet till repetition
- Använda flera sinnen i inläringen, exempelvis bildstöd

Marc har behov av en förförståelse inför nya moment för att kunna ta till sig genomgångar och/eller arbetsuppgifter på ett säkrare sätt. Observationerna har visat att de gånger som läraren kan knyta an den nya informationen med något som de redan har gjort i klassen så är Marcs delaktighet högre. Marc behöver även veta vad uppgiften går ut på och har behov att läraren kommer förbi och sätter igång arbetet. Vid observationerna är det tydligt att Marc vill ha återkoppling regelbundet och att läraren kan behöva styra Marcs uppmärksamhet i riktning mot slutmålet. Till exempel visade det sig när klassen arbetade med fabler och de skulle träna sig i att återberätta den i form av text och teckningar. Då behövde Marc stöd i att hålla fokus genom uppgiften för att komma från början till slut och inte enbart ta upp sin egen upplevelse av fabeln.

Observationerna visar även att Marc behöver nivåanpassade uppgifter och att det finns behov av att träna strategier för att eleven ska kunna arbeta mer självständigt. När eleven har tillgång till visuellt stöd, till exempel ett rutsystem, så kan Marc utan stöd från läraren förstå arbetsgången. Observationerna visar att när Marc lärt sig en strategi för arbetet så följer Marc arbetsprocessen och ser även till att klasskompisar är delaktiga om det sker i grupparbete. Marc berättar även i intervju att läsplattan är bra att använda vid inläring samt att det kan vara bra att använda sig av kroppen i vissa ämnen.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Nydalaskolan till största delen har en tydlig och med Skolinspektionen överensstämmande bild av elevernas behov. För en av eleverna som Skolinspektionen följt i granskningen stämmer bilden av elevens behov till fullo. När det gäller den andra eleven**

finns det ett antal behov som skolan inte har identifierat och/eller arbetar utifrån. Eleven har behov av förförståelse inför nya moment och behov av att ta till sig inläringen med flera sinnen. Detta för att öka aktiviteten och förståelsen i skolarbetet.

### **3 Ges extra anpassningar i nuläget utifrån elevens förutsättningar och behov så att eleven kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?**

Här granskas om de extra anpassningar eleven får matchar elevens verkliga behov i de enskilda fallen. Det kan avse olika dimensioner av extra anpassningar, exempelvis anpassning av arbetsformer, stöd för att organisera sitt arbete eller stöd för att hantera sociala aspekter av utbildningen.

I intervju med skolans rektor framkommer att hon upplever att skolans elever får väl avpassade extra anpassningar för att nå kunskapskraven. Som stöd för att utforma relevanta extra anpassningar finns skolans speciallärare och specialpedagog. Vid intervju med den övergripande specialläraren framkommer att det är i elevens lärmiljö som elevens stöd ska ges. Målet är att majoriteten av elevers extra anpassningar ska ges som del i den ordinarie undervisningen och att det ska innebära en god undervisning för alla. Som stöd till detta har, som tidigare nämnts, skolan en checklista med förslag på stöd åtgärder. Enligt rektorn och den övergripande specialläraren ger skolan nästan allt stöd som extra anpassningar och i den ordinarie undervisningen.

Lärarna som undervisar i årskurs 4 uppger i intervju att de ger extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen och tillägger att rätt sorts anpassningar är de som leder mot måluppfyllelse. I samband med det framkommer det av lärarna att de upplever en frustration när de upptäcker att eleven trots extra anpassningar inte uppnår kunskapskraven. *"Det ger ett dåligt samvete. Men vi upplever att vi inte kan göra mer i vårt klassrum"*, säger en lärare och de andra lärarna nickar bifallande.

Nils

I Nils senaste IUP, daterad 8 mars 2016, finns det ett antal extra anpassningar dokumenterade:

- Riktad läsinläring i mindre grupp med svenskalärare
- Tillgång till alternativa lärverktyg, surfplatta
- Tillgång till läromedel i hemmet

- *Strukturerade arbetsuppgifter med korta delmål och feedback*
- *Strukturerade tavelteckningar, fotograferade*

I intervju med lärarna som undervisar i årskurs 4 framkommer att Nils har gjort stora framsteg under läsåret. Nils har ökat sin måluppfyllelse och lärarna har gjort bedömningen att Nils behov tillgodoses genom extra anpassningar som ges på gruppnivå. *"Vi behåller dem tillsvidare eftersom de gett så gott resultat"*.

*Marc*

I Marcs senaste IUP, daterad 8 mars 2016, finns det ett antal extra anpassningar dokumenterade:

- *Riktad läsinlärning i mindre grupp med svenskalärare*
- *Tillgång till alternativa lärmittel, surfplatta*
- *Tillgång till läromedel i hemmet*
- *Individuella uppgifter utifrån kunskapsnivå*

Enligt de lärare som undervisar i årskurs 4 ökar inte Marcs måluppfyllelse trots sina extra anpassningar. *"När det gäller Marc kan vi nog inte säga att det är rätt anpassningar, eftersom eleven inte kommer nå målen"*. Samtidigt säger lärarna att Marc utvecklas hela tiden och att anpassningarna som ges är relevanta och nivåanpassade utifrån behov. Detta bekräftas i intervju med övergripande speciallärare som även tillägger att Marc tidigare fått särskilt stöd och mer individuell undervisning som tyvärr inte upplevdes ge avsedd effekt. I samband med det vill Skolinspektionen påtala att om extra anpassningar inte är tillräckliga ska detta anmälas till rektor då eleven kan vara i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen och SPSM gör bedömningen att eleven Nils erhåller relevanta extra anpassningar utifrån sina behov. Även eleven Marc har extra anpassningar utifrån sina behov, men det finns också behov som inte till fullo tillgodoses. Marc har behov av förförståelse inför nya moment och skulle vara betjänt av att *"ligga steget före"*. Det skulle kunna innebära att Marc innan genomgångar får ta del av det som ska gås igenom, till exempel genom att lyssna till text, få prata om ämnet, se en film om ämnet, läsa om ämnet etc. Observationerna har visat att Marc ökar sin delaktighet när ämnet är bekant, vilket tyder på att det är en relevant anpassning. Marc har även behov av att ta till sig information genom flera sinnen. Det skulle kunna vara att öka det visuella stödet, att ha tydliga bildstrukturer som stöd vid inlärning, lyssna till text och läsa samtidigt, använda kroppen etc. Detta bekräftas i observationer, men även av Marcs måluppfyllelse som idag uppnår kunskapskraven i de mer praktiska ämnena.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Nydalaskolans extra anpassningar för eleverna till viss del ges utifrån elevernas förutsättningar och behov. Skolinspektionen konstaterar att alla extra anpassningar som ges är relevanta, men att de inte är tillräckliga utifrån elevernas måluppfyllelse. Skolans extra anpassningar ska vara utformade så att eleven ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.**

## **Syfte och frågeställningar**

---

Syftet med kvalitetsgranskningen är att granska om elever som inte når eller riskerar att inte nå kunskapskraven och som inte får särskilt stöd får extra anpassningar i undervisningen som utgår från deras förutsättningar och behov så att de kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Följande frågeställning är aktuell:

*Får elever i behov av extra anpassningar en undervisning som möter deras förutsättningar och behov, så att de kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?*

För att besvara denna huvudfrågeställning ställs följande delfrågor i granskningen.

1. Genomför skolan extra anpassningar för eleven och görs de extra anpassningarna i ett tidigt skede?
  - 1.1. Har lärare och annan skolpersonal nu och tidigare ett ändamålsenligt arbete kring eleven för att tidigt uppmärksamma och identifiera elevens behov av extra anpassningar?
  - 1.2. Sätter skolan in extra anpassningar skyndsamt?
  - 1.3. Följer skolan kontinuerligt upp extra anpassningar för att säkerställa att de har avsedd effekt för eleven och annars korrigeras?
2. Görs en tillräcklig analys av elevens förutsättningar och behov för att kunna ge eleven relevanta extra anpassningar?
3. Ges extra anpassningar i nuläget utifrån elevens förutsättningar och behov så att eleven kan nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling?

## **Metod och material**

---

Kvalitetsgranskningen har en fallstudiedesign. Granskningen avgränsas till skolformen grundskolor och årskurs 4 och genomförs i två steg genom att först ta reda på elevernas behov för att i steg två granska hur skolan möter dessa i ett tidigt skede.

Skolinspektionen har tagit del av elevernas skriftliga individuella utvecklingsplaner från årskurs 1-4 och andra dokument som skolan har avseende de berörda eleverna inför intervjuer och observationer.

Lektionsobservationer genomförts i ett urval av ämnen som eleven har samt specifikt i det ämne (svenska och/eller matematik) där eleven inte når eller riskerar att inte nå kunskapskraven. Intervjuer med elever, vårdnadshavare, lärare, elevhälsa och rektor har också genomförts.